ACHTERERF ENTER
landschapsplan

la4sale

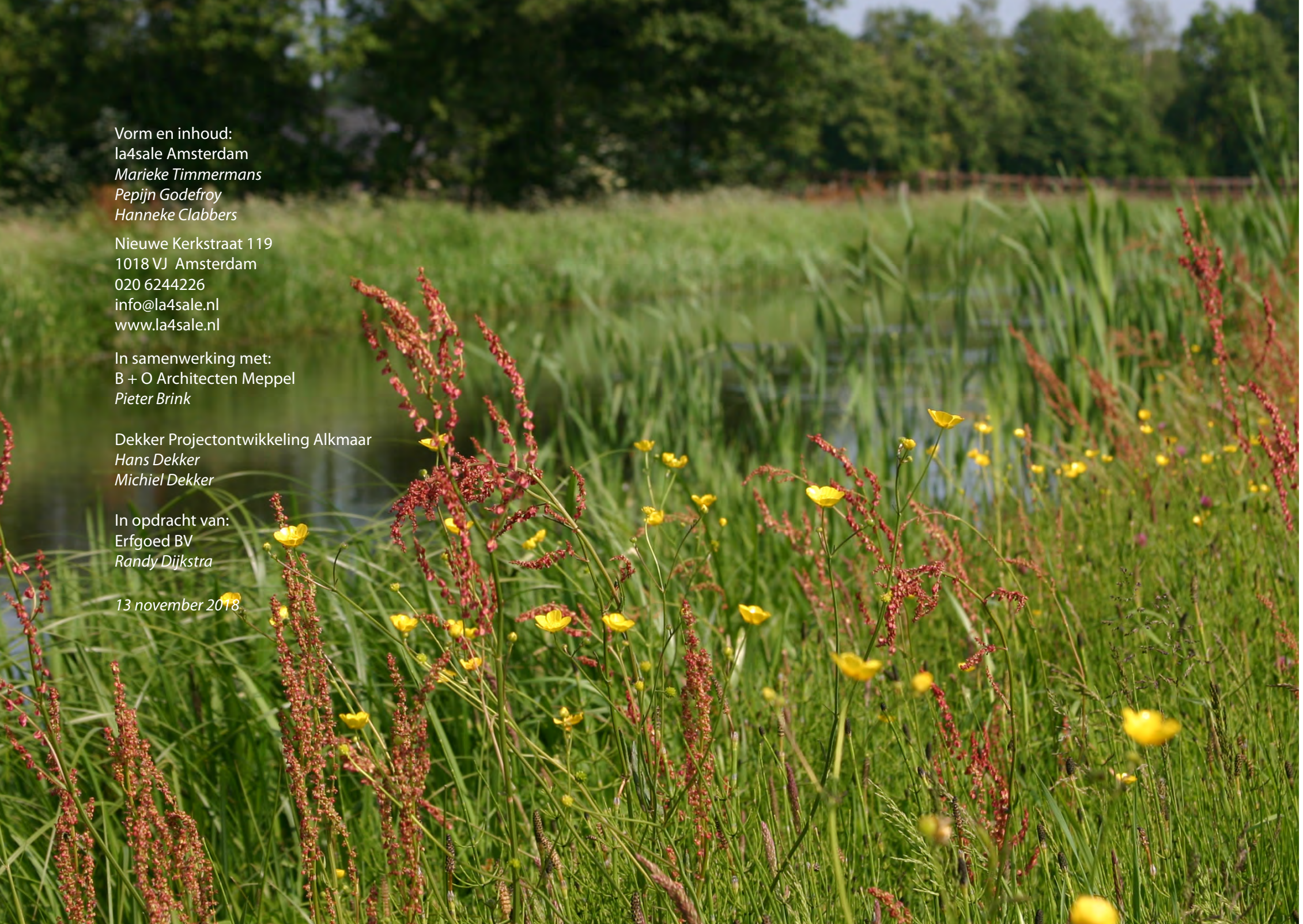

Vorm en inhoud:
la4sale Amsterdam
Marieke Timmermans
Pepijn Godefroy
Hanneke Clabbers

Nieuwe Kerkstraat 119
1018 VJ Amsterdam
020 6244226
info@la4sale.nl
www.la4sale.nl

In samenwerking met:
B + O Architecten Meppel
Pieter Brink

Dekker Projectontwikkeling Alkmaar
Hans Dekker
Michiel Dekker

In opdracht van:
Erfgoed BV
Randy Dijkstra

13 november 2018

INHOUD

Plangebied 2
Inleiding 3
Historisch landschap 5
Dorpje aan de Regge 6
Schuitje varen theetje drinken 8
Natuurlijk Enter 10

Het plan

Plankaart 12
Doorsnedes 14
Bebouwing 16
Landschappelijk erf 18
Verhardingen 20
Boomgaard 22
Natuurlijk weitje 24
Bosjes 26
Hagen 28
Bomen 30
Elementen 32

Cijfers en maten

Verharding 34
Elementen 35
Gras / bermen 36
Hagen 37
Vlier / wilg 38
Eiken 39
Fruitbomen 40
Bosjes 41

PLANGEBIED

Het Twentse Enter – van het oude Ennethere, wat zoveel als eendenheuvel betekent - ligt aan het riviertje de Regge, tussen Rijssen en Almelo.

INLEIDING

In het Twentse Enter, gelegen aan het riviertje de Regge, maakt een voormalig landbouwbedrijf plaats voor een landelijk en groen erf.

Zes woningen, waarvan het ontwerp geïnspireerd is op de traditionele Twentse materialen en structuren, vormen de basis.

Het oorspronkelijke erf wordt omgevormd tot tuinen en een gezamenlijke landelijk erf, bedoeld om in te spelen, elkaar te ontmoeten en ruimte te ervaren.

In dit boekje wordt de opzet van het plan stap voorstap aan de hand van de verschillende onderdelen inzichtelijk gemaakt.

Geïnteresseerd? Stap eens op de fiets of maak een mooie wandeling rondom het erf en verken de omgeving van Enter.

Geniet van de stilte en de natuur, en doe inspiratie op voor uw eigen woning, in het groen.

HISTORISCH LANDSCHAP

Het erf ligt aan een van oorsprong strategische plek in het landschap.

De Achteresweg – de naam zegt het eigenlijk al- is de weg die van oudsher aan de westrand van de es lag, op de overgang van hoog en droog naar laag en vochtig, richting het beekdal van de Elsgraven, een klein stroompje dat nog steeds van zuid naar noord loopt.

De gronden aangrenzend aan dit stroompje waren van oorsprong vochtig en tamelijk voedselrijk; ideaal om een aantal koeien op te weiden of om wat extra gras van te hooien voor de koeien. Ook kwamen er natte heideveldjes en vennetjes voor.

Over de es heen liepen van oudsher een aantal zandpaden. Vandaag de dag lopen deze paden, weliswaar geasfalteerd, er nog steeds.
Al wandelend krijg je hier een goede indruk van de hoogteverschillen die er rond het erf bestaan.

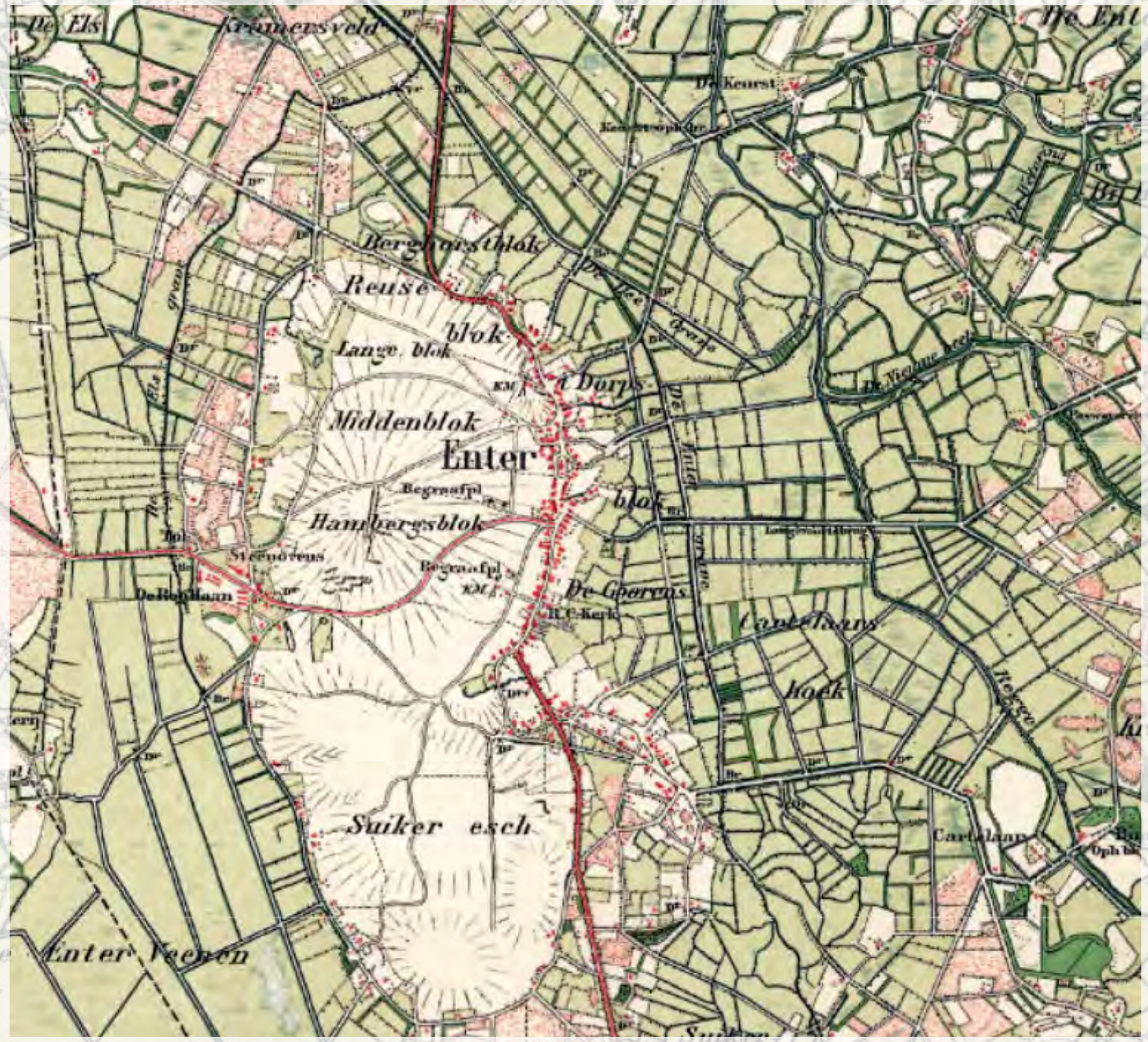

DORPJE AAN DE REGGE

Je zou het zo niet meer zeggen, maar Enter is ooit groot geworden door de scheepvaart!

Aan de oostzijde van het dorp stroomt namelijk de Regge, een klein riviertje waarover vroeger in de winter, als de zandwegen nat en onbegaanbaar waren, volop handel gedreven werd met Engeland en Duitsland. Het was dan vooral om goederen en dieren te doen. De daarvoor benodigde typische schepen, zompen genaamd, werden in de achttiende en negentiende eeuw in Enter zelf gebouwd.

De Regge begint bij landgoed Westerflier te Diepenheim ter hoogte van en mondt ter hoogte van Ommen uit in de Vecht.

Enter is niet alleen groot geworden door de bouw van zompen en het drijven van handel; het dorp staat van oudsher ook bekend om zijn klompen, en is dat nog steeds. De grootste klomp ter wereld is dan ook in dit dorp te bewonderen!

SCHUITJE VAREN THEETJE DRINKEN

Wie zin heeft in een mooie kanotocht kan op in Enter opstappen en richting Boven Regge of Beneden Regge varen. Al meanderend doe je onderweg mooie stukjes Twents en Overijssels natuur en landschap aan!

Het water op, de lanen in: in en rond Enter is er volop de ruimte om te genieten van een historisch landschap vol bijzondere plekjes.

NATUURLIJK ENTER

Wie van wandelen houdt kan in en rond Enter zijn hart ophalen. Verschillende rondjes, klein en groot, zijn vanaf het erf te maken. Langs de Regge, om het dorp heen, loopt bovendien een internationale wandelroute, ook wel het marskramerspad genoemd.

Ook het bosgebied ten zuidoosten van Wierden, dat opvalt door zijn brede slingerende bospaden en hier en daar grote groepen rododendrons, is in ieder seizoen de moeite waard.

Op fietsafstand ligt de Sallandse heuvelrug, van waaruit er verschillende prachtige fiets- en wandelroutes te maken zijn.

Liever te paard op stap? Door Twente heen loopt een netwerk van honderden kilometers voor ruiters toegankelijke paden.

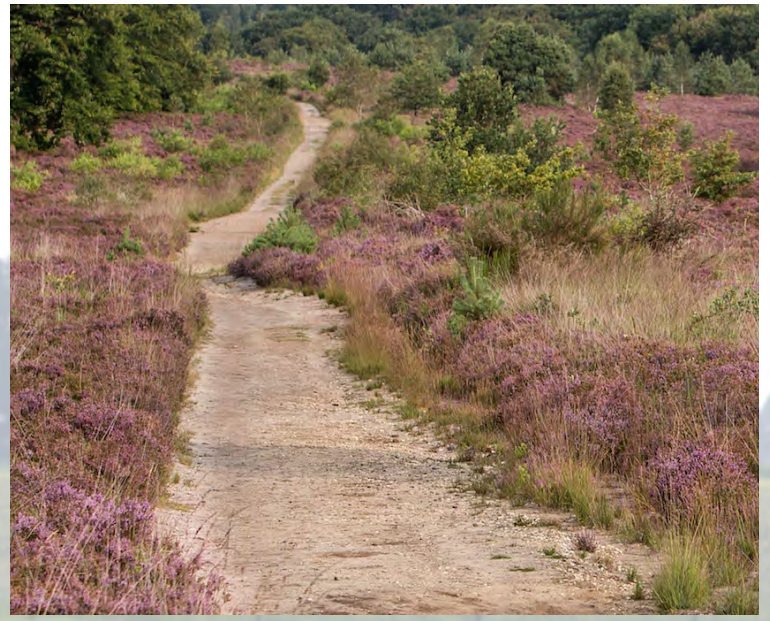

Buitenmensen opgelet: water, bos, heide: in en rond Enter vindt je het allemaal.

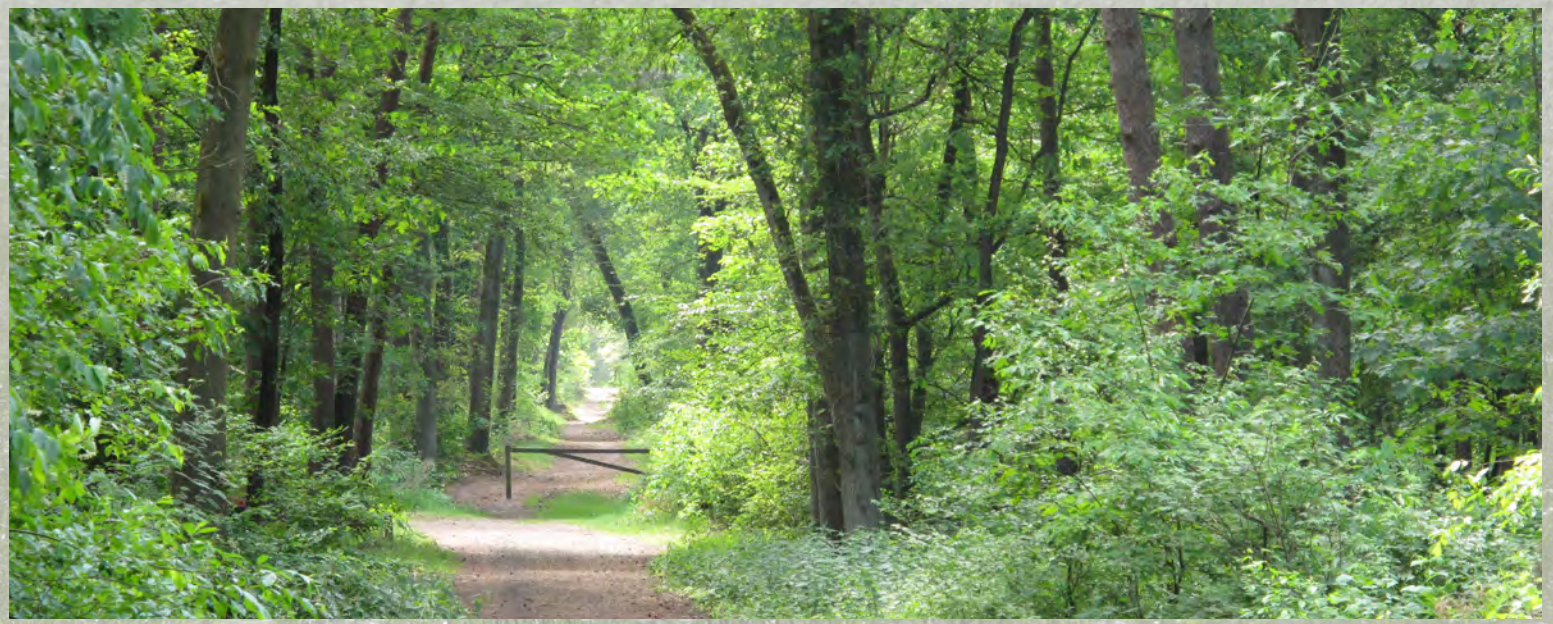

N39
Keuzepunt
wandelnetwerk
twente
Twente. Landgoed van Nederland

PLANKAART

Nevenstaand het plan voor het nieuwe ‘Achtererf’ op de voormalige varkens-houderij aan de Achteresweg 4 te Enter. Een modern erf in de nieuwe tijd met een duielijke link naar de Twentse om-geving en traditie.

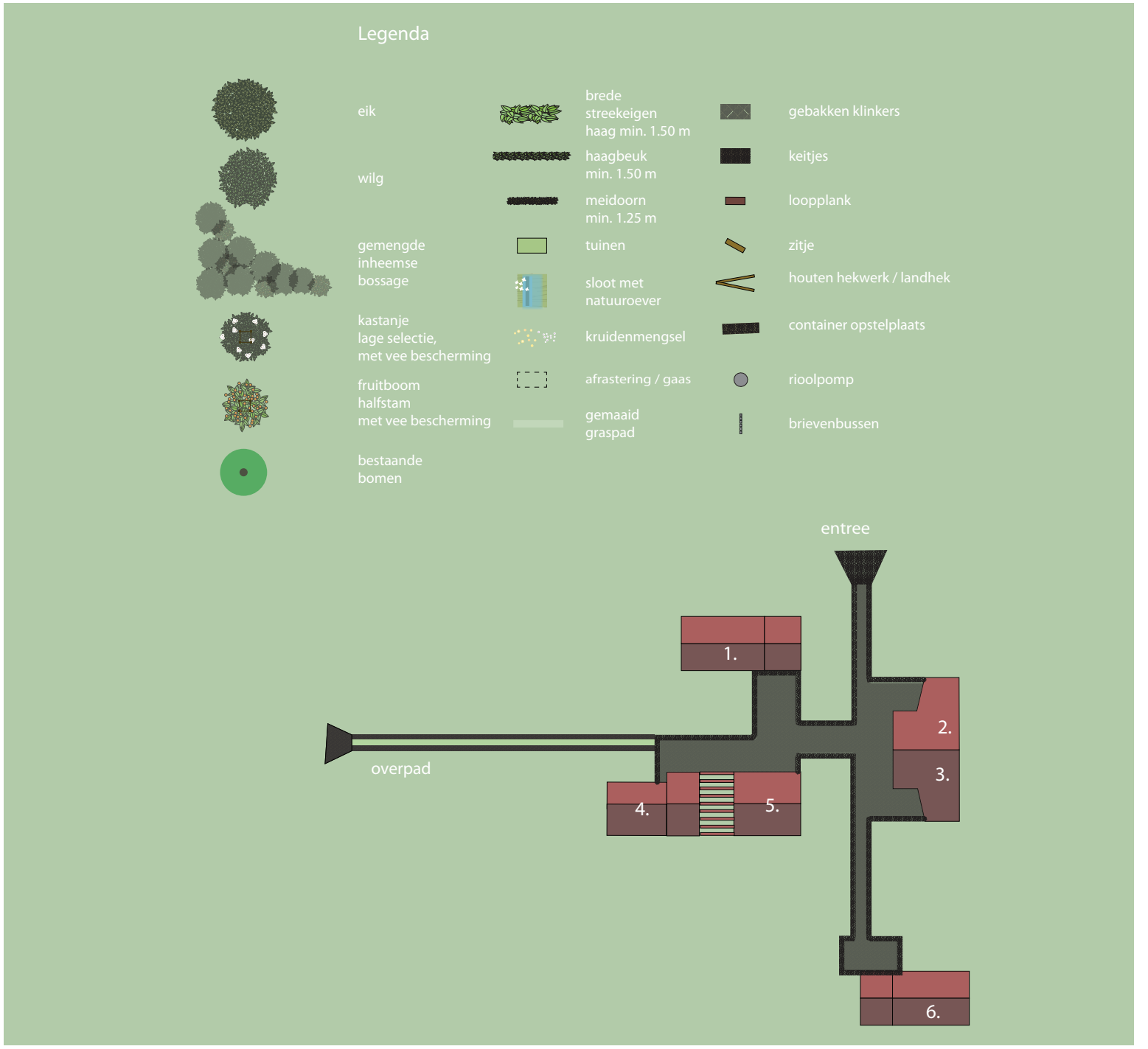

DOORSNEDES

Onderstaande doorsnedes geven een indruk van de beoogde situatie.

AA'

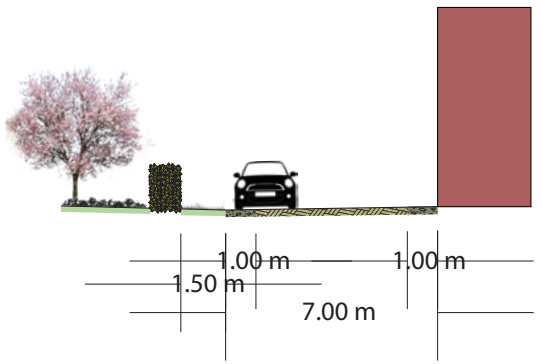

BB'

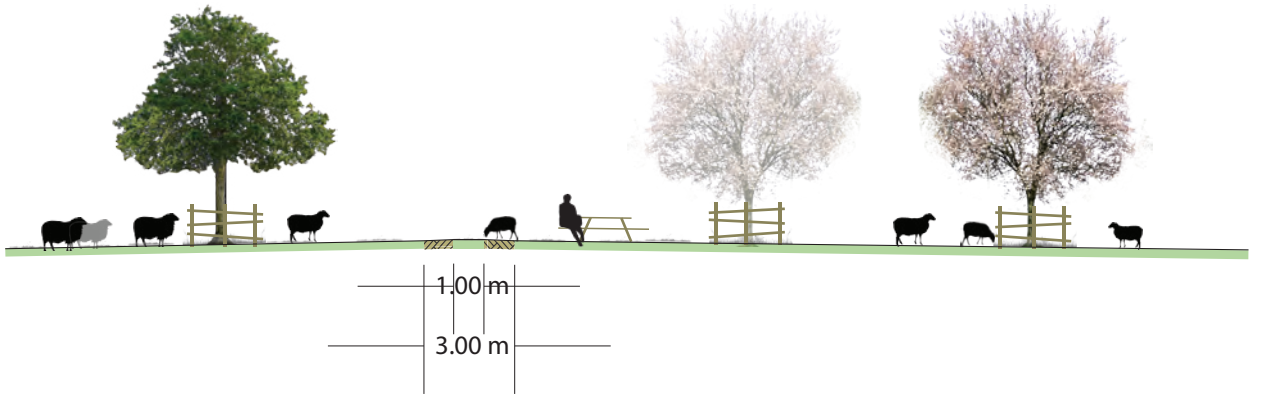

CC'

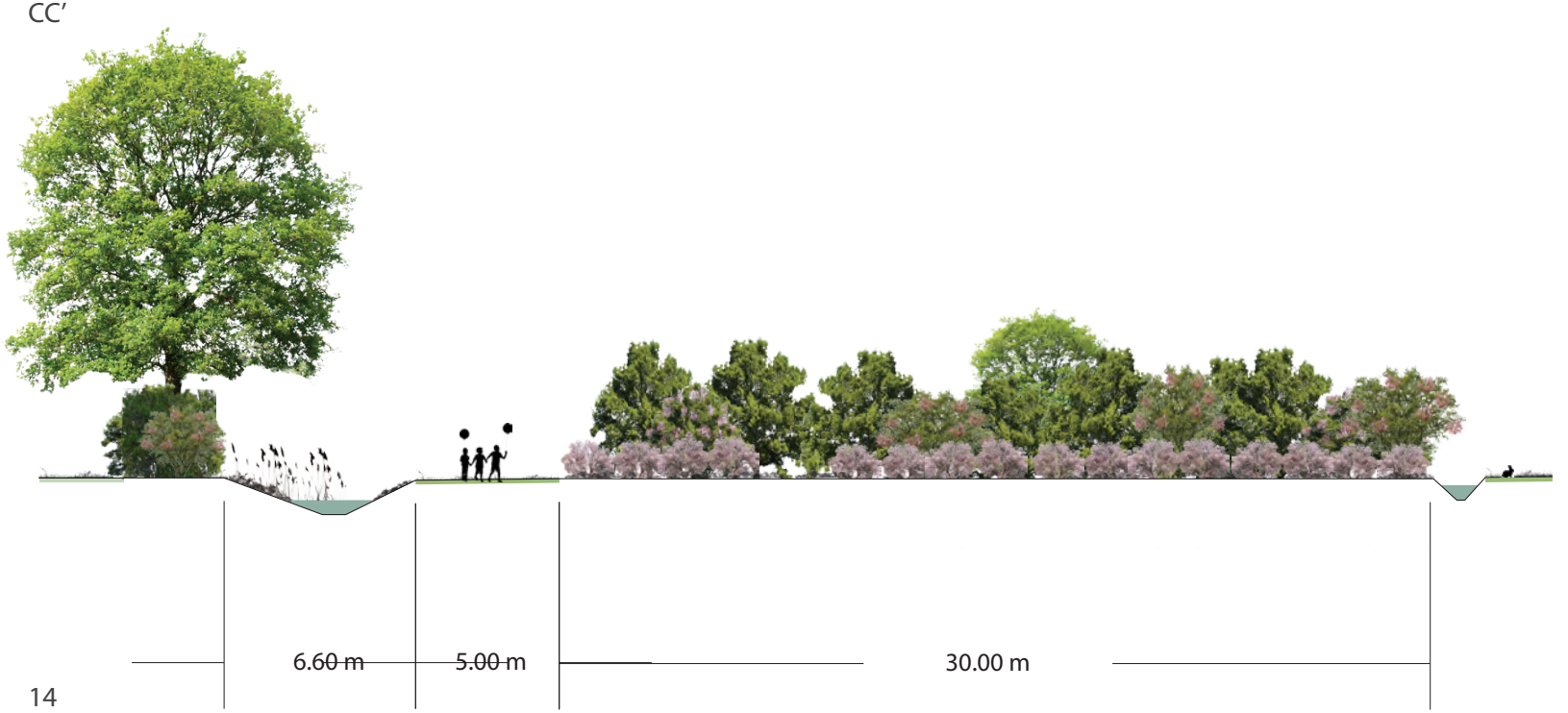

DOORSNEDES

DD’

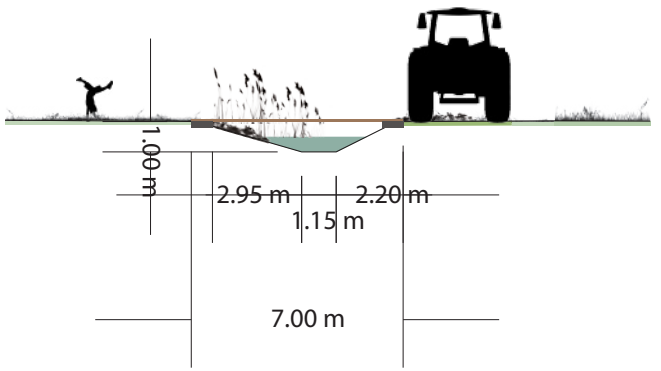

EE’

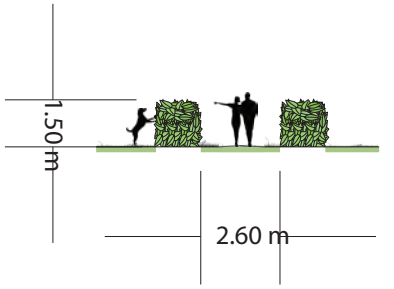

Locatie doorsnedes

BEBOUWING

Op het erf worden zes woningen gebouwd. Het gaat om vier vrijstaande woningen, twee geschakelde woningen.

Parkeren vindt inpandig plaats op eigen kavel.

Het kavel van de voormalige eigenaar en agriër grenst aan kavel vijf. Zij blijven aan het erf wonen en zullen in ieder geval een rol spelen in beheer van de boomgaardjes aan de Achteresweg en het weitje aan de oostzijde.

BEBOUWING IMPRESSIE

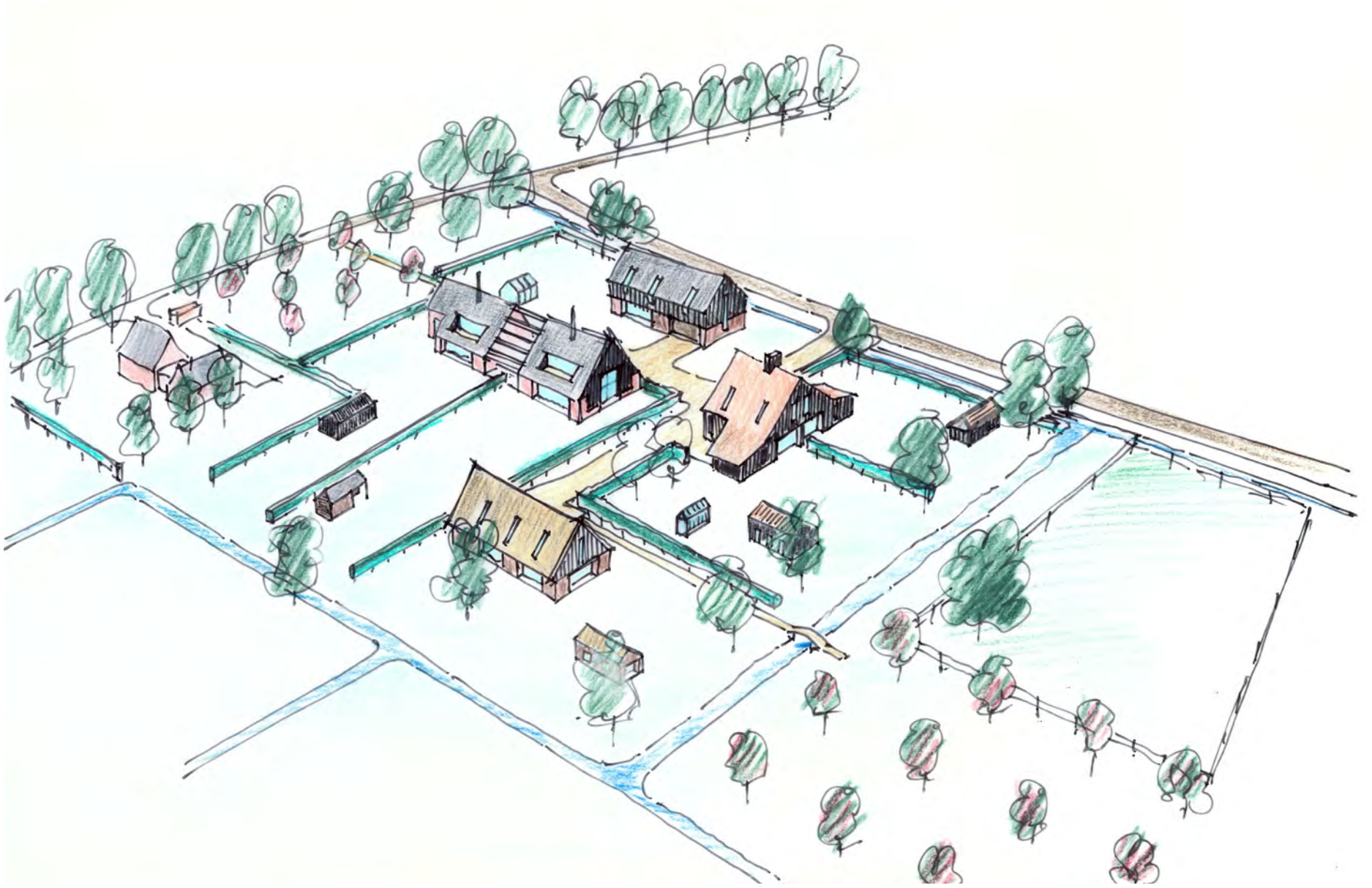

Impressie: Pieter Brink B + O architecten te Meppel

LANDSCHAPPELIJK ERF

Het erf kenmerkt zich, naast het centraal verhard erf waar omheen de woningen gesitueerd zijn, door een aantal landschappelijke ruimtes:
de fruit- en kastanjegaard aan de westzijde als groen visitiekaartje aan de Achteresweg, en een natuurlijk ogend weitje met wandelgraspad en kruidenrijke slootkant aan de oostzijde.

Ook aan de zuidzijde krijgt de bestaande sloot een natuurlijke oever. De beplanting in het flauwe talud zorgt voor een soort groene vitrage naar de bewoners aan de zuidzijde van het erf die hierdoor privacy krijgen en geen hagen op de grens hoeven zetten. De natuuroever aan de oostkant ligt aan de zijde van de bewoners. Een onderhoudsstrook van 4 meter breed ligt aan de kant van het weitje.

De landschappelijke ruimtes blijven (deels) in eigendom van de voormalige agrariër (geel). Gebruik en onderhoud zal in samenspraak met de overige bewoners gaan.

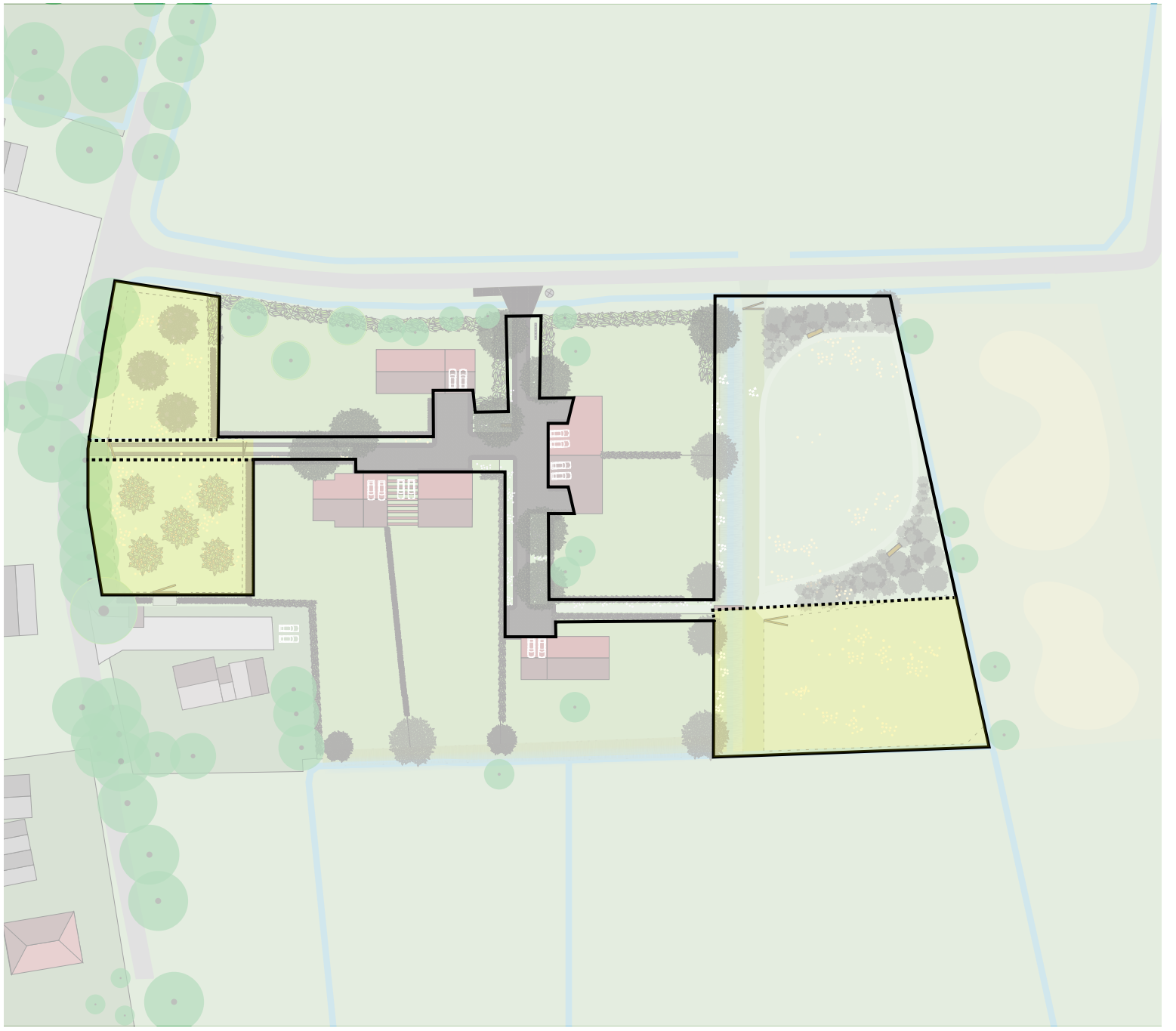

Gezamenlijke groene ruimte rondom de afzonderlijke woningen: naast versterking van de landschappelijke kwaliteit is hier plek om te spelen, te ontdekken of wat dieren te houden.

VERHARDINGEN

Het centrale verharde gedeelte van het erf bestaat uit een verharding van gebakken klinkers met een rand van keitjes.

Langs de bestrating liggen ook op het erf brede grasstroken om een ruim en groen erf te garanderen.

De hoofdentree (1.) is via de noordkant vanaf de Hambergerweg.

De westelijke entree (2.) is voor fietsers en wandelaars en bestaat uit een karrenspoor met grasstrook; dat geeft het erf een ontspannen en landelijke uitstraling.

De resterende paden in boomgaard en kruidenrijk weitje bestaan uit gemaaide graspaden.

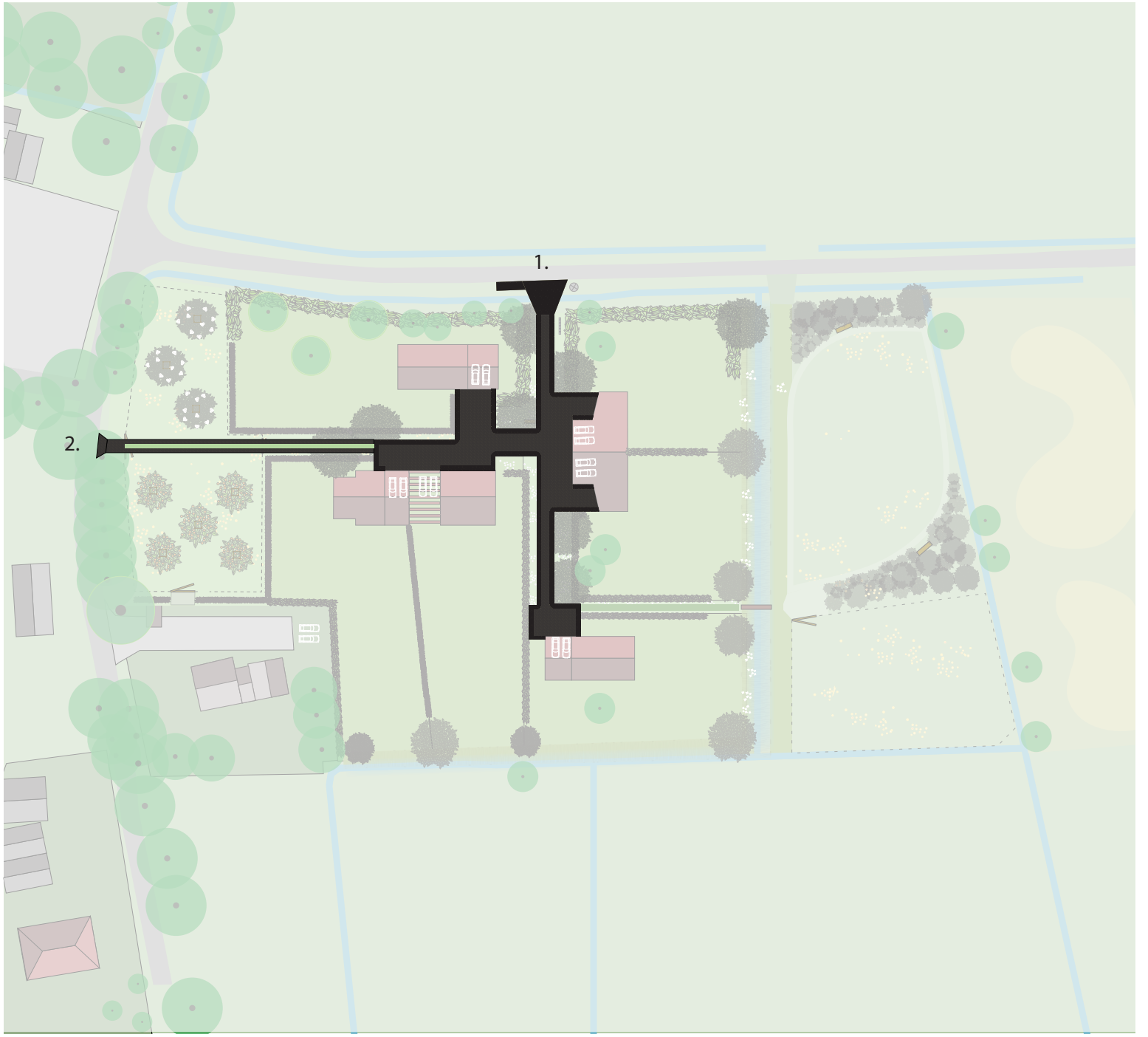

VERHARDINGEN

Simpele materialen: gebakken klinkers in gedekte tinten, in combinatie met granietkeitjes

BOOMGAARD

Aan weerszijden van de westelijke entree bevindt zicht een boomgaardje; fruit en kastanjes zorgen hier straks voor een groene en landelijk ogende entree.

Dat wordt kastanjes poffen in de winter en appeltaarten bakken in de herfst!

In de boomgaard kan gespeeld en gepicknickt worden.

Gemaaide graspaden zorgen voor een goede toegankelijkheid.

Mogelijk laat men hier ook schapen lopen onder de bomen. Een transparante afrastering en drie hekwerken zorgen ervoor dat ze niet over het hele erf gaan scharrelen.

BOOMGAARD

Boomgaard als ontmoetingsplek, tevens een aantrekkelijke natuurlijke groene buffer naar de omgeving toe.

NATUURLIJK WEITJE

Aan de oostzijde van het erf ligt op de overgang van erf naar es een extensief kruidenrijk weitje met daarin enkele vogelbosjes, opgebouwd uit streekeigen soorten en een schapenwei.

Een gemaaid graspad maakt, zeker voor kinderen, een kleine ontdekkingstocht mogelijk.

Via een simpele loopplank over de plas-dras sloot met ruige oever kan het weitje vanaf het erf bereikt worden. Vanaf de straat is het weitje via een dam bereikbaar.

In het weitje kan met een eenvoudig transparant hekwerk een extra dierenweitje gemaakt worden voor een pony en een geit bijvoorbeeld.

Zowel de vogelbosjes als de kruiderijke oever zorgen voor beschutting van de drie aangrenzende tuinen.

Door dit deel in te zaaien met een kruidenrijk grassenmengsel (zie ook Gras / Bermen) kan niet alleen de belevingswaarde van dit erf enorm vergroot worden, ook draagt het bij aan de ecologische diversiteit van de omgeving.

NATUURLIJK WEITJE

Nonchalante overhoekjes maken het landelijk gebied zo interessant: hier vinden natuur en erf elkaar.
Mengsel 'Nectar onder het maaimes'

BOSJES

In het weiland zijn twee bosjes opgenomen. Deze bestaan grotendeels uit inheemse bomen en struiken.

De bosjes zorgen voor beschutting en dagen uit tot onderzoek. Wie zin heeft kan er bessen plukken van de zwarte bes, vlier en appelbes.
Vogels en insecten vinden er voedsel in de vorm van bessen en nectar.

De volgende soorten zijn ingetekend: schietwilg, appelbes, hazelaar, vlier, zwarte bes, gele kornoelje

BOSJES

Landschappelijke vogelbosjes opgebouwd uit onder andere vlier, gele kornoelje, hazelaar en appelbes.

HAGEN

De tuinen zelf worden beschut door verschillende type hagen.

De hagen aan de noordzijde zijn breed en en bestaan uit streekeigen soorten. Struiken en bomen die er nu al staan en het behouden waard zijn worden opgenomen in deze brede robuuste haag.

De smallere hagen - meidoorn en haagbeuk - bevinden zich binnen het erf en op de erfscheidingen.

Schuttingen zijn binnen dit plan niet nodig en zelfs verboden.

HAGEN

Natuurlijke streekeigen hagen in verschillende hoogtes en diktes kenmerken dit gebied. Variatie verhoogt de belevingswaarde.

BOMEN

Bomen vormen een belangrijk onderdeel van de nieuwe erfinrichting.

Veel bestaande bomen langs de aanliggende wegen / op de erfgrens vormen een mooie basis voor het ontwerp, zoals de vrijstaande notenboom aan de noordzijde en de eik bij de westelijke entree. Degelijke bescherming tijdens sloop en bouw is noodzakelijk!

Ook op het terrein bevinden zich bomen die mogelijk gespaard kunnen blijven. Daarom zal voor aanvang van de werkzaamheden een precieze inventarisatie uitgevoerd moeten worden.

Om het erf vanuit de omgeving gezien op te laten gaan in de groene rand van wegbeplantingen en bestaande erven, worden rond het centrale erf een aantal eiken geplant. Zij zorgen daarnaast voor privacy en beschutting van de tuinen tegen zicht en zon.

De al eerder genoemde boomgaard en de bomen in het kruidenrijke weitje dragen hier ook aan bij.

Als de bewoners dat zouden willen zouden op het weitje ook nog een paar fruitbomen geplant kunnen worden.

BOMEN

Erven, boerderijen en bijgebouwen gaan op in het groen. Veel en grote bomen kenmerken de erven in de directe omgeving.

Imposante eik binnen het plangebied

Waardevolle walnoot binnen het plangebied

ELEMENTEN

In het plan zijn op verschillende plekken houten hekwerken en bankjes ingetekend.

De hekwerken zijn onderdeel van de boomgaard en het weitje.

De bankjes staan op het centrale erf en in het weitje.
Hier kun je van het uitzicht genieten, een boek lezen of even bijpraten met je buren.

Aan de straatzijde (1.) zijn brievenbussen en een opstelplaats voor containers gepland.

Om het weitje vanaf het erf met droge voeten te kunnen bereiken is er een loopplank over de plas - dras sloot gelegd (2.).

CIJFERS EN MATEN

VERHARDING

Het aantal vierkante meters per type materiaal is in nevenstaande tekening aangegeven.

Het karrenspoor wordt in elleboogverband gestraat en krijgt een middenberm van kruidenrijk gras.
Het karrenspoor wordt opgesloten met een rollaag en verholen betonbandjes.

Het spoor wordt haaks op de richting gestraat.

Het plein wordt in driedubbel elleboogverband gestraat, haaks op de woningen.

De klinkers worden opgesloten met moraine keitjes.

De keitjes worden is los verband gestraat.

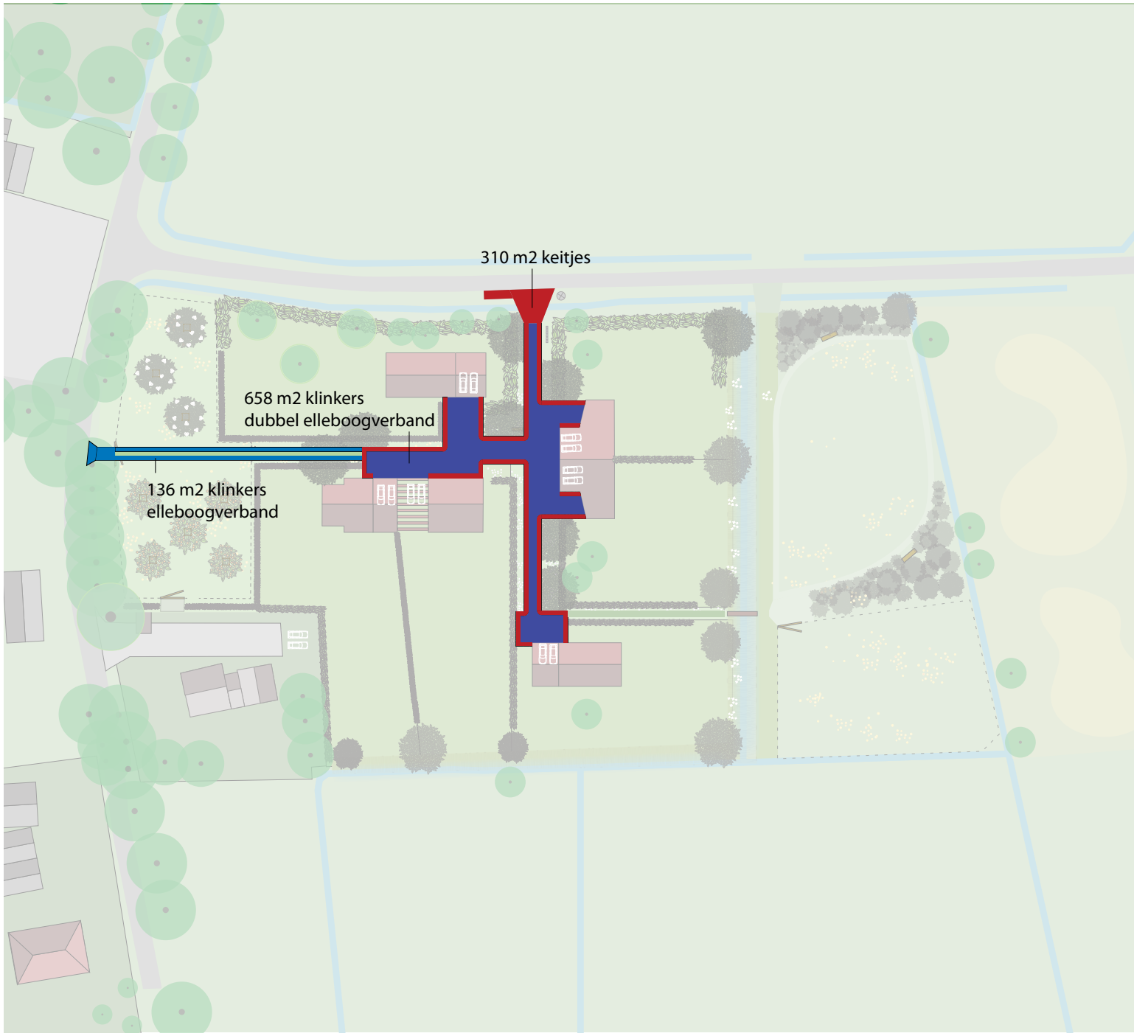

ELEMENTEN

De 4 houten hekwerken zijn alle zo goed als gelijk van opbouw en worden van onbehandeld eikenhout gemaakt. Enkel de maatvoering varieert.
Ze hebben een eenvoudige maar hoogwaardige uitstraling.

De bankjes zijn van eikenhout en hebben een eenvoudige maar kwalitatief hoogwaardige uitstraling.

De opstelplaats voor containers bestaat uit keitjes.

De loopplank over de plas drassloot is van hout (draglineschot op eenvoudige betonnen ligger), dimensionering zie doorsnedes.

Dragline schot

Houten hekwerk

Houten bankje (van Vliet Kastanjehout)

GRAS / BERMEN

Het gras en de bermen worden ingezaaid met een kruidenrijk mengsel ('Nectar onder het maaimes', Cruydt Hoeck).

Het gaat om totaal 2750 m2 .

Dit mengsel kan belopen worden. Eens per twee weken maaien volstaat.

HAGEN

Er worden drie type hagen geplant:
- gemengde brede haag, 3 rijen planten
- meidoornhaag, 2 rijen planten
- haagbeuk, 2 rijen planten.

Voor aantal meters / aantallen zie nevenstaande tekening.

Om inloop van kinderen / honden te voorkomen kan eventueel in de haag schapengaas met palen geplaatst worden.

Plantschema gemengde haag

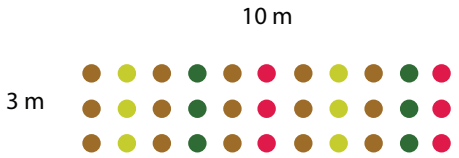

Per 10 meter:
- Carpinus betulus: 15
- Aronia prunifolia: 6
- Sambucus nigra: 6
- Cornus mas: 6

VLIER EN WILG

In het plan worden enkele solitaire wilgen en vlierstruiken geplant, zie nevenstaande afbeelding.

Salix caprea, boswilg
5 stuks maat 120 - 150 cm 3 tak of groter.
De wilgen worden als vrij uitgroeinde struik geplant. Om voldoende doorzicht en doorgang te behouden worden de struiken langs het paadje om de 10 jaar op 40 cm hoogte afgezet.
Niet als knotwilg snoeien.

Sambucus nigra, vlier
5 x 3 = 15 stuks, maat 100-120 cm 3 tak of groter.
De planten worden in driehoeksverband geplant binnen
een vierkant van 1.5 .x 1.5 meter.

Aantallen en afstanden dienen voor aanvang werkzaamheden gecontroleerd te worden.
Uitgangsmateriaal vlieren: 120 - 150 cm 3 tak of groter

EIKEN

In het plan worden een aantal solitaire eiken geplant.

Alle eiken krijgen direct een boompaal en bescherming tegen maaischade.

Quercus robur, zomereik
8 stuks
Maat S 12-14

FRUITBOMEN

Op het erf worden een aantal kastanje-bomen en fruitbomen geplant.

Uitgangsmateriaal bomen: veer 2m + / halfstam.

Alle bomen krijgen een boompaal en bescherming tegen vraat aan stam en takken door het plaatsten van palen en gaas direct na aanplant. Boompaal wordt na twee jaar verwijderd.

Kastanjes:
2 Castanea sativa 'Marron de Lyon'
1 Castanea sativa 'Doree de Lyon'

Appels halfstam:
Alkmene
Notarisappel
Goudreinet 2x
Cox Orange Pippin.

BOSJES

De bosjes zijn opgebouwd uit de volgende soorten:

- Corylus avellana, hazelaar
- Cornus mas, gele kornoelje
- Sambucus nigra, vlier
- Aronia melanocarpa, appelbes
- Ribes nigrum, zwarte bes.

Aantallen en afstanden dienen voor aanvang werkzaamheden gecontroleerd te worden.

Uitgangsmateriaal 80 - 100 cm 3 tak of groter.

Het beheer bestaat in principe uit niets doen.
De eerste jaren zal er een grassige vegetatie met kruiden tussen de nieuwe aanplant groeien. Na verloop van jaren zal deze door toenemende concurrentie verdwijnen.

Eventueel kunnen de randen met een bosmaaier kort gehouden worden.

Uitval van meer de 5 % binnen de eerste vijf jaar wordt herplant.

ErfGoed
LANDELIJK BOUWEN
la4sale